

תפ"ח (באר שבע) 10037-11-22 - מדינת ישראל נ' עומרי אבו עמאש

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 10037-11-22 מדינת ישראל נ' אבו עמאש(עציר) ואח'

בפני כבוד השופטת גילת שלו - אב"ד

כבוד השופט איתי ברסלר-גונן

כבוד השופטת פאני גילת כהן

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י

נגד

הנאשמים

1. עומרי אבו עמאש

ע"י ב"כ עו"ד נתנאל סאלי אביטל

2. סאמיר אבו עמאש

ע"י ב"כ עו"ד אבנר שמש

גזר דין

השופט איתי ברסלר-גונן

ההרשעה ונסיבות המקרה

1. הנאשמים הורשעו, על פי הודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות הבאות:

נאשם 1 הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק ועבירה נוספת של נשיאה והובלת נשק, לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק.

נאשם 2 הורשע בעבירה של אי מניעת פשע, לפי סעיף 262 לחוק.

2. נאשם 1 הוא אחיה של המתלוננת, צעירה ילידת 1995 (להלן גם: "נפגעת העבירה"), ואילו נאשם 2 הוא בן דודה של המתלוננת.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, כ- 4 שנים עובר למועד הרלבנטי לאירוע נשוא כתב האישום, עזבה המתלוננת את בית משפחתה ב... וזאת על רקע סכסוך משפחתי. עובר ליום 10.6.2022 יצרו מי מבני משפחתה של המתלוננת קשר עמה, ושכנעו אותה לשוב לחיק משפחתה ב... והמתלוננת הסכימה לכך. ביום האירוע 10.6.2022 בשעות הצהריים או בסמוך לכך, נסעה המתלוננת עם אביה, אחותה ודודה לבית משפחתה ב... (להלן: "המתחם").

ביום האירוע בשעה 19:00 או בסמוך לכך, שהתה המתלוננת במתחם וסייעה בהכנת ארוחת ערב

עמוד 1

משפחתית, יחד עם אמה, שתי אחיותיה וגיסתה, כשבזמן הזה נכחו במקום גם הנאשמים. במעמד זה, יצאה המתלוננת מהמטבחון במתחם, ובעודה פונה שמאלה בחצר המתחם, אחז נאשם 1 בידו אקדח אותו החזיק בלא רשות על פי דין, ירה לעבר המתלוננת וחבל בה חבלה חמורה שלא כדין בכך שפגע בזרועה הימנית. המתלוננת נפלה ארצה, הסבה פניה לאחור וראתה את נאשם 1 מכוון לעברה את האקדח ונמלטה למטבח במתחם, כשהיא מדממת בזרועה הימנית.

אמם של המתלוננת ונאשם 1 אמרה לנאשם 1 "**אל תעשה זאת**" או במילים דומות לכך, אולם נאשם 1 התעלם מדברי האם, דלק אחרי המתלוננת, נכנס למטבח בו שהתה המתלוננת כאמור, כיוון שוב לעבר המתלוננת את האקדח וניסה לירות במתלוננת ולפגוע בה וזאת בכוונה להטיל בה נכות או מום, או לגרום לה חבלה חמורה שלא כדין. רק בשל מעצור באקדח לא עלה בידי נאשם 1 לירות לעבר המתלוננת. חרף זאת, נאשם 1 דרך שוב את האקדח והמשיך לכוון אותו לעבר המתלוננת ולנסות לירות לעברה ולפגוע בה בכוונה להטיל בה נכות או מום, או לגרום לה חבלה חמורה שלא כדין. במעמד זה, תפסה האם את נאשם 1 וצעקה לעברו "**לא, לא אל תעשה את זה לאחותך...**" **מספיק**" או במילים דומות לכך, תוך שהיא מתחננת בפניו שיניח למתלוננת, ומושכת אותו לכיוון חצר המתחם.

נאשם 2, שנכח במעמד הנ"ל וידע כי נאשם 1 זומם לבצע במתלוננת חבלה בכוונה מחמירה, לא נקט כל אמצעים סבירים למנוע מנאשם 1 לבצע את זממו.

בהמשך לאמור, נמלטה המתלוננת לכיוון ביתו של אח אחר שלה, שנמצא אף הוא במתחם, תוך שכל העת נאשם 1 דולק אחריה ומנסה לירות לעברה, פעם אחר פעם, אך עקב מעצור בנשק הירי לא צלח והמתלוננת הצליחה להימלט לתוך ביתה של גיסתה הנמצא במתחם.

במעמד זה צעקה האם לעבר נאשם 1 כי הוא פגע בליבה של המתלוננת וגרם למותה, וזאת על מנת שיחדל מביצוע ניסיונות הירי במתלוננת, וסמוך לאחר דבריה אלו, הנאשמים נמלטו מהמקום.

כתוצאה ממעשיהם המתוארים של הנאשמים, המתלוננת פונתה לבית החולים סורוקה כשהיא סובלת משבר מרוסק של הומירוס פרוקסימלי כתוצאה מפצע ירי כניסה בזרוע פרוקסימלית, אספקט אחורי ופצע יציאה בקדמת זרוע פרוקסימלית; והיא אושפזה בבית החולים במשך 4 ימים במהלכם עברה ניתוח שבר בעצם הזרוע עם קיבוע פנימי.

בשל המעשים הורשע כאמור נאשם 1 בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי החלופה שבסעיף 329(א)(2) לחוק, בשל כך שניסה לפגוע במתלוננת באמצעות נשק חם ובכוונה להטיל בה נכות, מום או לגרום לה לחבלה חמורה; בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו- 335(א)(1) לחוק בשל החבלה שגרם בפועל לידה של המתלוננת תוך שימוש בנשק חם; וכן בעבירה של נשיאה והובלת נשק לפי סעיף 144(ב) רישה לחוק. נאשם 2 הורשע כאמור בעבירה של אי מניעת פשע לפי סעיף 262 לחוק בשל כך שידע על כוונותיו של נאשם 1 ולא נקט בכל האמצעים הסבירים למנוע את מעשיו.

3. תחילה הועמדו הנאשמים לדין בעבירה של ניסיון לרצח ועבירות נוספות (נאשם 1) וסיוע לניסיון רצח

(נאשם 2), ולאחר שכפרו במיוחס להם ונשמעו מספר עדי תביעה, ביום 29.2.2024 הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו הודו הנאשמים בכתב אישום מתוקן כאמור לעיל. במסגרת הסדר הטיעון הציגו הצדדים הסכמה לעונש בעניינו של נאשם 2, ולפיה יושת עליו עונש מאסר של 9 חודשים שירוצו בעבודות שירות, אם ימצא מתאים לכך, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת בסך 2,000 ₪; ולגבי נאשם 1 הוסכם כי יערך בעניינו תסקיר וכי הצדדים יטענו באופן פתוח לעניין העונש. עם זאת, הצדדים הסכימו כי נאשם 1 ישלם פיצוי למתלוננת, בסך של 80,000 ₪, כשמתוכו יפקדו 30,000 ₪ מראש וכתנאי להסדר.

הדיון נדחה לקבלת תסקירים (לשני הנאשמים ולנפגעת העבירה) ולקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות בהתייחס לנאשם 2. הדיונים נדחו מעת לעת מטעמים שונים, לרבות לשם הפקדת חלק מן הפיצוי כמוסכם, והטיעונים לעונש נשמעו בסופו של דבר ביום 26.11.2024.

תמצית תסקיר נפגעת העבירה

4. מתסקיר נפגעת העבירה עולה תמונת נזק קשה, ועיקרם של הדברים מזוקקים בפתח התסקיר, בזו הלשון:

"התרשמנו מתמונת נזק כואבת ומטלטלת, שהשלכות מעשי הפגיעה, המשתקפות בכל תחומי חייה של [הנפגעת] והתנהלותה, ממשככות ללוות אותה, מנכיחות ומנציחות את הפגיעה ואת חוויית המובסות שחשה. עוד מילדותה, נחשפה [הנפגעת] למערכות יחסים שאופיינו באלימות... ולחוויה של חוסר נראות... חוותה תחושות ניכור, חוסר מוגנות ואכפתיות ממשפחת מוצאה ומהנאשם, שהינו אחיה, כאשר אירוע הפגיעה מצידו היה פתאומי, בלתי צפוי ומבעית, מהווה את השבר העמוק והקשה ביותר מבחינתה... וניפץ עבורה כל רסיסי תקווה ופנטזיה לשינוי בקשר שלה עם בני משפחתה, ולזכות סופסוף בחוויית מוגנות, שייכות ואהבה, לה נזקקת כל כך... בהעדר תקווה שיתרחש שינוי, הטלטלה הקשה שחוותה מפגיעת הנאשם, מחזירה את [הנפגעת], תמיד לאותו מקום כפי שמופנם בה, של היותה מותרת לפגיעה, בודדה ומנודה"

התסקיר מפרט בהרחבה את קורות חייה של נפגעת העבירה, ותיאוריה המעמיקים את מציאות חייה המורכבת מגיל צעיר, ובשל צנעת הפרט לא נרחיב בדברים במסגרת זו. נציין אך כי הנפגעת כבת 29, גרושה בשנית ואם לילדה בת 3 בעלת צרכים מיוחדים, כאשר הרושם הוא שמדובר באשה צעירה המותשת מכאב ומתלאות חייה, שלאורך השנים חשה בדידות ושיוועה למקום בטוח שיספק לה שקט ונחמה, כשלא פעם אינה מבינה את הסיכון בו היא נתונה מצד משפחתה המקורית והגרעינית. האירוע התרחש למעשה כשנפגעת העבירה הסכימה לבקשת משפחתה וניסתה לשוב לביתה בתקווה לשינוי ביחס אליה והגיעה למתחם נרגשת ומלאה ציפייה לחידוש הקשר המשפחתי.

הפגיעה המטלטלת והקשה שחוותה הנפגעת נבעה גם מהפער בין הציפייה והכמיהה לאהבת

משפחתה לבין מעשיו הפתאומיים של נאשם 1 אשר עוררו תחושות הלם, בלבול ופחד מצמית, כשבחוויתיה של הנפגעת היא הייתה על סף מוות, והיא מבינה היום בכאב ששוב לא תוכל להיות יותר חלק ממשפחתה. לכך מתווספת גם הפגיעה בדימוי ותחושת הערך, בשל תיוגה על ידי משפחתה כמנודה, והיא חשה היום כי "אין לי נשמה יותר". נפגעת העבירה מתנהלת בפחד ובחוסר יציבות ומתאבלת על אבדן הקשר המשפחתי והעדר תחושה של "מקום בטוח". עורכת התסקיר התרשמה כי **"פגיעת הנאשם, הינה קיומית ותהומית, משחזרת עבורה את החוויות של חוסר הנראות וההפקרה שחווה לאורך חייה... ובאופן שמותיר אותה חסרת כל עוגן או דמות אחת, יציבה, פנויה, אכפתית ומגוננת. התחושות הקשות של ההפקרה והבגידה, מועצמות מעצם העובדה שנפגעה מתוך המערך המשפחתי, אשר אמון על שלומה, בטחונה ורווחתה, ולמעשה הינו המקור הפוגעני וההרסני, שהערים עליה לשוב לחיקם, תכנן וארגן את הפגיעה"**.

תחומי נזק נוספים נעוצים בתמיכת המשפחה באחיה הפוגע, חווית חוסר אונים, היעדר שליטה והעדר בטחון בסיסי ואמון גם בסובבים אותה לרבות בדמויות קרובות. עורכת התסקיר ציינה את ההשפעות הנפשיות המשמעותיות והצורך בסיוע משמעותי ובהליך שיקומי ארוך ומורכב.

תמונת הנזק העולה מן התסקיר קשה ומשקפת השפעה של האירוע מושא האישום על תפקוד נפגעת העבירה בכל מישורי חייה והתמודדות שלה עם תסמיני פוסט טראומה רבים, כשבדבריה בלטה הצפה של כאב ועומס רגשי.

נפגעת העבירה חווה עד היום קשיים פיזיים וקשיי תפקוד, והגם שהיא אחראית וממוקדת מטרה למימוש זכויותיה ומתפקדת גם עבור בתה הקטנה אותה מגדלת נפגעת העבירה לבד; היא בפועל נותרה לכודה בעולם פנימי כאוטי של שבריריות, חוסר ביטחון, חרדה ופחד, ועורכת התסקיר סבורה כי תהליך החלמתה של נפגעת העבירה עלול להיות מורכב וקשה.

תמצית תסקירי שירות המבחן בעניינם של הנאשמים

תסקיר נאשם 1

5. נאשם 1 כבן 27, רווק, נעדר עבר פלילי, טרם מעצרו התגורר לסירוגין ברהט ובאשדוד בדירה שכורה עם בת זוגו בחמש שנים האחרונות, ועבד בתחום השיפוצים. הוא נשר מלימודיו לאחר 7 שנות לימוד לשם סיוע בכלכלת המשפחה. נסקרו תולדות חיי משפחתו הגרעינית ומתוארת תמונה משפחתית מורכבת בשל מעורבותו הפלילית של האב והתנהגות אלימה כלפי האם. עוד נסקרו חיי האישיים ויחס משפחתו לאורח חייו.

נאשם 1 תיאר את התפתחות הקשר עם אחותו, נפגעת העבירה, עמה היה לו קשר חברי קרוב עד לנישואיה, ובהמשך נוצר נתק למשך מספר שנים עד לאירוע דנן; וסיפר כי לאורך השנים שמע שמועות רבות עליה, שגרמו לתחושת השפלה, בושה ופגיעה בכבוד משפחתם. נאשם 1 תיאר כי ביום האירוע נעתר לפניות רבות מצד בני משפחתו לפגוע בנפגעת העבירה ולגרום לה חבלה על רקע "כבוד המשפחה", וכי נאמר לו שעליו לעמוד בציפיות המשפחה בשל היותו גבר והחובה המוטלת עליו להחזרת הכבוד, כיוון שהוא עדיין רווק, ועל כן החליט לפגוע בנפגעת העבירה, אולם לא באופן מתוכנן.

לדבריו, בני משפחתו הביאו לו את האקדח וכשהגיע לבית האם חש עצבנות רבה, לא הצליח לווסת רגשותיו ולשלוט במעשיו ופעל באופן מהיר ואימפולסיבי, ולא התכוון לגרום למותה של אחותו אלא לחבול בה. נאשם 1 גילה אכפתיות כלפי אחותו והביע רצון שתינשא ותהיה קרובה למשפחתה כפי שמקובל, הביע חרטה וצער על התנהלותו, שיתף במחירים שמשלם ובקטיעת רצף חייו ויחס בני משפחתו אליו, שגם אם בתחילה לא תמכה בו, היום כבר כן תומכת בו. נאשם 1 הביע רצון שאחותו תסלח לו וכן לעזוב את בית המשפחה ברהט לצמיתות. עוד הביע נאשם 1 רצון לטיפול בתחום האלימות, הגם שהוא סבור שהאירוע אינו מאפיין את התנהלותו ושאינו אדם אלים; והוא אכן שולב בתקופת מעצרו בסדנאות שונות בתחום השליטה בכעסים ויחסים בתוך המשפחה, סיים 12 שנות לימוד והשתלב באגף החינוך, ואף סיים קורס עזרה ראשונה.

שירות המבחן התרשם כי מדובר בצעיר בעל יכולות קוגניטיביות וורבליות תקינות, שלמרות הקשיים שחוה בילדותו השתלב בשוק העבודה מגיל צעיר, גילה דאגה למשפחת מוצאו, לא הסתבך בפלילים וערך מאמצים לקיים אורח חיים נורמטיבי ושומר חוק. עוד התרשם שירות המבחן כי חוויית המעצר וההליכים המשפטיים מהווים גורמים מרתיעים ומציבי גבולות עבורו.

אשר לגורמי סיכון, הרושם הוא שנאשם 1 גדל והתפתח בתא משפחתי בעל עמדות פטריארכליות מושרשות ובעל מורכבות רבה, אשר הובילה לחסכים ולקשיים רגשיים שלא עובדו ולא טופלו, ואלו גרמו לתחושת חוסר ביטחון, חוסר אונים, תסכול, עצבות ובדידות. בשנים האחרונות נאשם 1 עושה מאמץ להתנתק מעברו וממאפייני תרבותו אך הוא מתקשה בכך, וקצינת המבחן התרשמה כי נאשם 1 בעל דפוסים ועמדות שנותנות לגיטימציה לשימוש באלימות במצבים משפחתיים מסוימים; וכי במצבי לחץ רגשיים ומשפחתיים, על רקע כבוד המשפחה ועמידה בציפיות, עלול נאשם 1 להגיב באופן אלים ואימפולסיבי ללא יכולת לבחון את מעשיו ואת הנזק שעלול לגרום והמחירים שעלול לשלם. כך, אופיינו יחסיו עם הנפגעת כשניסה לשלוט על בחירותיה והתנהלותה של הנפגעת, והתחושות והרגשות אותן סחב לאורך השנים הובילו אותו לפעול באופן מתפרץ, אלים ואגרסיבי כלפיה, מבלי לבחון את השלכות מעשיו לטווח הרחוק. הרושם הוא כי גם היום נאשם 1 עסוק במחירים שהוא משלם, וכי למרות אמירותיו הוא מתקשה לגלות אמפתיה כלפי נפגעת העבירה.

בשקלול כלל הגורמים התרשמה קצינת המבחן כי קיים סיכון להתנהגות אלימה בעתיד על רקע משפחתי, תחושת השפלה וציפיות שהוא נדרש למלא, והמלצת שירות המבחן היא להשית על נאשם 1 ענישה מוחשית שתבהיר את חומרת מעשיו ותהווה גורם מרתיע ומציב גבולות, תוך שילובו בהליך טיפולי בתחום האלימות ובתחום הרגשי, בין כתלי הכלא, לשם צמצום רמת מסוכנותו.

תמצית תסקיר נאשם 2 וחוות דעת הממונה על עבודות שירות

6. נאשם 2 כבן 20 רווק המתגורר ברהט עם משפחתו. הוא סיים 9 שנות לימוד והתמקצע בתחום התקנת מזגנים. תוארה משפחתו הגרעינית ונשללה מעורבות פלילית קודמת. נאשם 2 הודה בביצוע העבירה אולם התקשה לקחת אחריות על מעשיו. לדבריו, הבחין בנאשם 1 מנסה לפגוע באחותו באמצעות אקדח אולם בשל העובדה כי נאשם 1 מבוגר ממנו, לא יכול היה, לתפיסתו, למנוע ממנו את מעשיו, והוא חשש שאם יתערב הוא עלול להיפגע בעצמו. קצינת המבחן ציינה, כי נאשם 2 התקשה

להכיר בתוצאות ובהשלכות מעשיו, בחומרתם ובפגיעה בנפגעת העבירה, התקשה להביע חמלה או אמפטיה כלפיה, והתרשמה כי הוא ביצע את העבירה בה הורשע על רקע מאפיינים אישיותיים והעדך כלים להתמודדות במצבי קונפליקט; כמו גם מכך שלנאשם 2 עמדה קורבנית ונטייה להשליך את האחריות לאירוע מושא האישום על גורמים חיצוניים, תוך הפחתת חלקו בו.

נאשם 2 גדל במשפחה מורכבת ללא נוכחות של אביו ותחת מצב כלכלי קשה, ללא דמויות משמעותיות של סמכות, תמיכה ותשומת לב, והוא נאלץ לבצע תפקידים במשפחה באופן שאינו מותאם לצרכיו ההתפתחותיים. הוא מתקשה לקבל סמכות ופיתח דפוסי חשיבה והתנהגות נוקשים כלפי סביבתו. קצינת המבחן העריכה כי נאשם 2 מתקשה לערוך התבוננות מעמיקה בדפוסי חשיבתו והתנהגותו האלימים והנוקשים. למרות שהוצע לנאשם 2 הליך הטיפול הוא סירב.

כגורמי סיכוי לשיקום צוינו גילו הצעיר של נאשם 2, העדר עבר פלילי והשתלבות במסגרת תעסוקתית. כגורמי סיכון לעבריינות צוינו הגבולות הפנימיים המוחלשים, מאפייני הנגררות, קושי בגיבוש זהות ובהתבוננות פנימית מעמיקה, וכן נטייה להתמקד במחירים האישיים שהוא משלם וקושי בגילוי אמפתיה כלפי נפגעת העבירה. כל אלו, להערכתה של קצינת המבחן, מצביעים על רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בעתיד. בהיעדר הבעת רצון ונזקקות לטיפול מצד נאשם 2, שירות המבחן אינו בא בהמלצה טיפולית שיקומית לגביו והמלצתו הינה לענישה מוחשית בדרך של עבודות שירות בהתאם להסדר הטיעון.

נציין כי נאשם 2 נמצא כשיר לריצוי עונש בדרך של עבודות שירות (חוו"ד מיום 22.9.2024 ומיום 6.1.2025).

תמצית הטיעונים לעונש

טיעוני המאשימה לעונש

7. בטיעוניה הכתובים לעונש עמדה המאשימה על הערכים המוגנים שעומדים בבסיס העבירות שביצעו כל אחד מהנאשמים, בדגש על הערכים בהם פגע נאשם 1, ונטען כי הוא פגע במעשיו בזכותה של המתלוננת לשמירה על בטחונה האישי, שלמות גופה וכבודה, וכי הוא ביצע מעשיו לעיני משפחתה של נפגעת העבירה, לא חס עליה, ולא פחד שמא יפגע באחרים שהיו בקרבתה.

המאשימה עמדה על החומרה הרבה שבעבירות של שימוש באלימות ונשק בלתי חוקי, וטענה כי בעבירות בהן הורשע נאשם 1, גלומה חומרה יתרה הנובעת מהסיכון הרב הטמון בשימוש בנשק בלתי חוקי לשם פגיעה בגוף ובנפש, וכי בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון יש לנקוט בענישה מחמירה כלפי מבצעי עבירות נשק. ב"כ המאשימה טענה כי מידת הפגיעה של נאשם 1 בערכים המוגנים היא גבוהה עד מאוד, כי הוא פעל באופן רע ואכזרי כשאחז בנשק חם כלפי אחותו, בשעה ששבה בתמימותה, לאחר שנים, לצור מחצבתה ולחיק משפחתה, ובמעשיו ביקש לרצוח את ההרמוניה המשפחתית ולשלח ידו בנפשה של נפגעת העבירה, ולא חס עליה גם לעיני אמה ומשפחתה, שראו את הביזוי והרוע כלפיה במלוא עוצמתו; והכל גם ללא פחד שמא יפגע בטעות במי מבני המשפחה האחרים

שנכחו במקום.

ב"כ המאשימה הדגישה כי נאשם 1 המשיך במעשיו גם לאחר שפגע בנפגעת בזרועה וגרם לה חבלה חמורה ואף לאחר שנפלה ארצה כתוצאה מן הירי, המשיך לדלוק אחריה בקור רוח, וניסה שוב ושוב לירות לעברה באקדח, ולו היה מצליח לפגוע בנפגעת בריות נוספות אלו התוצאות היו חמורות עוד יותר, זאת, חרף תחנוניה של אמם כי יניח לנפגעת העבירה לנפשה; וכי רק בזכות מעצור בנשק וצעקות האם לעבר נאשם 1 כי הוא פגע בלב נפגעת העבירה וגרם למותה, חדל הוא ממעשיו, ובכך לא התרחש אירוע חמור יותר.

המאשימה הפנתה בטיעוניה לתסקיר נפגעת העבירה, לנזקים שנגרמו לה כתוצאה מהאירוע, להשלכותיו על מצבה הפיזי והנפשי ולאיתגרים הרבים עמם היא נאלצת להתמודד בעטיו.

עוד במסגרת הנסיבות שקשורות בביצוע העבירה, נטען כי האירוע היה מתוכנן וקדמו לו השגת הנשק וקביעת עיתוי הפעולה, וכי האירוע בוצע בתחכום תוך קריאה לנפגעת העבירה לחזור לבית המשפחה ויצירת מצג של סכסוך שנפתר. נטען כי חלקו של נאשם 1 באירוע היה דומיננטי מאד, וכי לנפגעת נגרמו נזקים פיזיים ונפשיים כעולה מתסקיר נפגע העבירה ואך בדרך נס ניצלו חייה. עוד טענה ב"כ המאשימה כי הנזק הפוטנציאלי כתוצאה ממעשיו נאשם 1 הינו רב, וכי בעניין זה יש להביא בחשבון גם את העובדה שהנשק באמצעותו ביצע נאשם 1 את העבירות בהן הורשע לא נמסר לרשויות, וכי בכך פוטנציאל הנזק הגלום בו הוא רב מאוד. עוד נטען כי נאשם 1 ניצל לרעה את קרבתו לנפגעת, הבין את הפסול שבמעשיו ויכול היה בכל רגע להפסיק את האירוע, אך הוא המשיך וניסה לירות בנפגעת העבירה, כשניכר כי הוא שולט במעשיו, כשאין כל התגרות מצד נפגעת העבירה, וכשמעשיו האכזריים מהווים התעללות של ממש בנפשה של נפגעת העבירה ושל בני משפחתה שנכחו במקום.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה ולמדיניות הענישה הנוהגת, וטענה כי בשנים האחרונות ישנה מגמת החמרה במדיניות הענישה הן בעבירות נשק והן בעבירות אלימות כלפי נשים. ב"כ המאשימה הפנתה למספר פסקי דין, וטענה כי עבירות האלימות של חבלה בכוונה מחמירה וחבלה בנסיבות חמורות מצדיקה קביעת מתחם עונש הולם שבין 11 ל-13 שנות מאסר; ואילו עבירות הנשק מצדיקות מתחם עונש הולם שבין 30 ל-42 חודשי מאסר בפועל. עם זאת, ב"כ המאשימה עתרה לקבוע מתחם עונש אחד כולל לכל מעשיו של נאשם 1 שינוע בין 13 ל-16 שנות מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ציינה ב"כ המאשימה את גילו הצעיר של הנאשם, היותו נעדר עבר פלילי, והודאתו של הנאשם, תוך שצוין, כי כבר הוחל בשמיעת הראיות בהליך וקוימה ישיבת הוכחות אחת במסגרתה העידו מספר עדי תביעה. עוד הפנתה ב"כ המאשימה לעולה מתסקיר שירות המבחן והמלצתו לענישה מוחשית. במכלול השיקולים, עתרה ב"כ המאשימה לגזור את דינו של נאשם 1 באמצע מתחם העונש ההולם ולגזור עליו מאסר בפועל ארוך ומשמעותי, לצד מאסר מותנה מרתיע, קנס, ופיצוי מוסכם של 80,000 ₪.

בטיעוניה בע"פ לפנינו הוסיפה ב"כ המאשימה, כי נטילת האחריות מצד נאשם 1 על מעשיו אינה מלאה כפי שעולה מתסקיר שרות המבחן, שהוא מרוכז במחירים אותם הוא משלם ומתקשה לגלות אמפטיה כלפי הנפגעת, והדבר אף מתיישב עם העיכוב והדחיות הרבות שניתנו לו להפקדת אותו חלק מהפיצוי

שהיווה תנאי להסדר הטיעון.

8. ביחס לנאשם 2, המאשימה שבה על תנאי הסדר הטיעון הסגור לעונש, וביקשה כי בית המשפט יאמצו. נטען כי חלקו של נאשם 2 באירוע שונה באופן מהותי מחלקו של נאשם 1, וכי ההסדר ראוי בהתחשב בראיות העומדות נגדו, החיסכון בזמן השיפוטי ולקיימת האחריות מצד נאשם 2 על מעשיו.

תמצית טיעוני ב"כ נאשם 1 לעונש

9. ב"כ נאשם 1 הגיש אסופת תעודות לגבי ההליך הטיפולי והקבוצות הטיפוליות בהם השתתף נאשם 1 במהלך שהותו במעצר, ואף הוא הגיש את מרבית טיעוניו בכתב.

בטיעוניו הכתובים לעונש לא חלק ב"כ נאשם 1 על הפגיעה בערכים המוגנים, אולם טען, כי יש לשקול במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה את ההשפעה שהיתה על הנאשם והובילה אותו לפעול כשם שפעל, ואת יתר הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, כמו גם הנזקים שנגרמו בפועל למתלוננת. נטען כי הנזק בפועל היה קטן וכי העבירה בוצעה במטרה לחבול חבלה חמורה בלבד ולא מעבר לכך, ועל כן הנזק מוגבל, על אף הפוטנציאל שהיה גדול יותר.

עוד טען הסנגור, כי מכתב האישום לא עולה תכנון מקדים ומתוחכם של הנאשם לאירוע, וכי יש ללמוד מתסקיר שירות המבחן שלא הנאשם הגה את תכנית הפעולה ולא הוא הזמין את הנפגעת לשוב לחיק משפחתה. בהקשר לכך נטען, בהתבסס על תסקיר שירות המבחן, כי נאשם 1 בעצמו נוצל על ידי משפחתו והושפע ממנה במשך שנים באשר לסבל לכאורה שנגרם למשפחה מהמתלוננת, ולא הוא היה "הרוח החיה" לתכנון האירוע, וכי יש לשקול זאת לעניין מידת אשמו בהתייחס למעשי העבירה.

הסנגור ביקש ללמוד מתסקיר שירות המבחן אודות השפעת היחסים במשפחה ותסכולו של נאשם 1 מכך שהנפגעת לא פנתה אליו לבקש עזרה, כמו גם מהשפעת המשפחה עליו ופעולותיו באותו יום, כפי שציין בפני שירות המבחן. משכך, נטען כי חלקו של נאשם 1 בעבירה אינו בלעדי, שאלמלא הרקע האמור והכוונת הנאשם על ידי משפחתו, סביר שלא היה מבצע את המעשים; וכי לא רק שהוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו ומאשים את עצמו, ברצונו לנתק את עצמו מהמשפחה לצמיתות לאחר שחרורו מהמאסר.

בהשלמת טיעוניו בעל פה טען הסנגור, כי יש לראות את העבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק, המתייחסת לניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, כעבירה פחותה בחומרתה מהחלופה שבסעיף 329(א)(1) לחוק, אותה כינה "העבירה המושלמת".

ב"כ נאשם 1 התייחס לפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה וטען כי מדובר במקרים חמורים יותר שאף הם אינם תומכים במתחם לו עתרה המאשימה. כן הפנה הסנגור לפסיקה רבה לצורך ביסוס טענותיו בעניין מדיניות הענישה הנוהגת בענייננו, טען כי העונש צריך להיות נמוך מכפי שנפסק בפועל בגין עבירה של ניסיון לרצח, ואף טען כי יש לשמור על יחס הולם בין העונש המוסכם לגבי נאשם 2 לבין העונש שייגזר על נאשם 1, שכן לגבי שניהם תוקן כתב האישום נוכח קושי ראייתי. בשים לכלל האמור, עתר הסנגור לקבוע מתחם עונש הולם לחלקו של נאשם 1 באירוע, שינוע בין 3 ל- 6 שנות מאסר

בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ביקש הסנגור לתת משקל לגילו הצעיר של הנאשם, להעדר עבר פלילי, לנטילת האחריות בשלב מוקדם של ההליך, בטרם העידה נפגעת העבירה וכדי לחסוך ממנה סבל נוסף ולחסכון הרב בזמן השיפוטי, לחרטה שמביע היום, לרצונו להשתלב בטיפול בין כתלי הכלא בו כבר החל, וכן להפקדה של סכום הפיצוי בהתאם להסכמה. עוד הפנה הסנגור לתסקיר שירות המבחן ביחס לנסיבות חייו של הנאשם ולכך שלא נקבעה בעניינו רמת מסוכנות גבוהה. במכלול שיקולים אלו עתר הסנגור לגזור את דינו של הנאשם ברף התחתון של מתחם העונש ההולם שלו עתרה ההגנה.

תמצית טיעוני ב"כ נאשם 2 לעונש

10. ב"כ נאשם 2 טען כי הסיבה לתיקון המשמעותי בכתב האישום הוא רצונם האמתי של הנאשמים שנפגעת העבירה תמשיך בחייה ושלא תידרש להעיד על האירוע, דבר שעלול היה להסלים את הסכסוך המשפחתי עוד יותר. נטען כי אמנם עובדות כתב האישום נותרו כמות שהן אך סעיף העבירה שונה באופן משמעותי ויש לקיחת אחריות והבעת חרטה מצד הנאשם. על כן, עתר הסנגור לאמץ את הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 2.

דברי הנאשמים

11. נאשם 1 התקשה לדבר בבית המשפט אך הוא הכין מראש שני מכתבים - האחד הוגש לתיק בית המשפט [2/נ] והשני אותו מיען לנפגעת העבירה עצמה (המכתב נמסר לידי ב"כ המאשימה).

במכתבו, ביקש את סליחת הנפגעת על כך שפגע בה ואכזב אותה. הוא ציין כי מגיעים לה חיים שקטים ושלווים, וכי הוא זה שביקש מבא-כוחו לחסוך את עדותה של הנפגעת, כי הוא מתחייב להעביר לה את הפיצוי, שהוא המעט שיכול לעשות כדי לכפר על מעשיו וכדי שתהיה לה התחלה טובה בחיים. עוד פירט נאשם 1 במכתבו את ההליך הטיפולי והקורסים שהוא עובר בכלא מאז נעצר, ואת העובדה שהמעצר גרם לו לחשוב על ההשלכות של מעשיו ועל הסיכון אליו חשף את אחותו, וציין כי הוא מודע לכך שפעל בדרך לא נכונה, כי המשפחה "מילאה לו את הראש" כל הזמן על אחותו, עוד מגיל צעיר וכי היום הוא מבין שהיה עליו להתרחק מהכל ולהמשיך בחייו ובזוגיות שלו, והוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו.

בבית המשפט, חזר נאשם 1 על עיקר הדברים גם בפנינו, ועל כך שהוא אוהב את אחותו ומבקש ממנה סליחה.

נאשם 2 הביע צער על מעשיו.

דין

12. בגזירת הדין יש להבטיח קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של כל נאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בהתאם לכך על בית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

בעניינו של נאשם 2 הגיעו הצדדים לעונש מוסכם ועל כן נדון בו בהמשך ובנפרד.

נאשם 1 אמנם הורשע במספר סעיפי עבירה, אולם לפי המבחנים שנקבעו בפסיקה מדובר באירוע אחד. על כן, ייקבע מתחם עונש הולם אחד, אשר יביא בחשבון את כלל העבירות שבוצעו בו [ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)].

קביעת מתחם העונש ההולם

13. הערכים המוגנים בעבירות האלימות בכלל, בוודאי בעבירות האלימות החמורות, הם זכותו של אדם לחייו, לשלמות גופו הפיזי והנפשי, לבטחונו ולכבודו, והם נגזרים מערכי היסוד של האדם באשר הוא אדם ומקומו בחברה מתורבתת.

עבירות אלימות המבוצעות תוך שימוש בנשק (קר או חם), מסכנות את שלום הציבור והפרט ומערערות את הביטחון האישי ואת בטחונו של החברה. החברה אינה יכולה להיות סובלנית לאירועי אלימות בכלל ולאלימות המבוצעת תוך שימוש בנשק בפרט, ובתי המשפט עמדו לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות אלו ועל הסכנה הרבה הגלומה בהן, בפועל ובכוח; ונפסק כי יש צורך במדיניות ענישה מחמירה שיהא בה כדי להביא להרתעת הרבים והיחיד ולסייע במיגור תופעת האלימות מן החברה [ראו: ע"פ 8900/21 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (14.8.2022); ע"פ 4454/19 פלוני נ' מדינת ישראל (30.7.2020)].

העבירה של חבלה בכוונה מחמירה נמצאת בקצה העליון של הסקלה של עבירות האלימות שלא הגיעו לכדי המתה והעונש המרבי בגינה הוא 20 שנות מאסר. עונש זה מבטא את עצמת הפגיעה בערכים המוגנים, הנגזרת בין היתר מתוצאת המעשה ומעוצמת הסכנה גם בהקשר של פוטנציאל הנזק, שהרי עניינה של העבירה והדגש שבה, במובחן מעבירות חמורות אחרות, היא הכוונה המיוחדת להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, וזאת בין אם נגרמה בפועל חבלה חמורה (סעיף 329(א)(1) לחוק) ובין אם בוצע מעשה תוך שימוש בכלי או בחפץ בעל פוטנציאל סכנה רב, אף מבלי שנגרמה חבלה כלל (סעיף 329(א)(2) לחוק). ראו לעניין זה ע"פ 205/19 לברוב נ' מדינת ישראל (7.6.2020):

"חומרתה הרבה של עבירת החבלה בכוונה מחמירה בה הורשע המערער, ופגיעתה הקשה בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור וביטחונו, הביאו את המחוקק לקבוע בגינה עונש מאסר ממושך, שני בחומרתו רק לעבירת הרצח."

העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו- 335(א)(1) בחוק העונשין מצויה אף היא במדרג הגבוה של עבירות האלימות והעונש המרבי בצדה הוא 14 שנות מאסר.

עונשים חמורים אלו שנקבעו על ידי המחוקק כביטוי לעצמת פוטנציאל הפגיעה בערכים המוגנים מנחים את בית המשפט בגזירת הדין, כאשר חומרת המעשה שתקבע את התגובה העונשית, נמדדת לא רק לפי התוצאה שנגרמה בפועל, אלא גם לפי הנסיבות הכוללות של ביצוע מעשה העבירה ובכללן עצמת האלימות, האכזריות, סוג הנשק בו נעשה שימוש, ריבוי המשתתפים, עצמת היסוד הנפשי של המבצע וגם פוטנציאל הנזק שהיה גלום באלימות בנסיבותיה הספציפיות, ובמקרים המתאימים יש לתת משקל גם לעונש המרבי הקבוע בחוק [ראו לעניין זה ע"פ 687/22 טלוי נ' **מדינת ישראל** (19.5.2022)]. בהקשר של העבירה של חבלה בכוונה מחמירה, נכון לשים דגש לצד טיב וחומרת החבלה שנגרמה בפועל, אם נגרמה, גם על עצמת היסוד הנפשי, באמצעות בחינת נסיבות המלמדות על עצמת הכוונה לפגוע ולגרם את המום, הנכות או החבלה החמורה.

הדברים נכונים ביתר שאת כאשר מדובר בדרך שראו צדדים "לפתור" סכסוך בתוך המשפחה, באופן אלים ותוך שימוש בנשק, וכבר נפסק כי "**חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם פתרון סכסוכים בנשק קר או חם, במיוחד כאשר תופעות מסוג זה מתרחשות חדשות לבקרים ולא פעם בתחום המשפחה**" [ע"פ 4697/11 **מדינת ישראל נ' אלצאנע** (24.3.2013)].

לצד עבירות האלימות, הורשע נאשם 1 גם בעבירה של נשיאה והובלת נשק, לפי סעיף 144(ב) בחוק העונשין, שגם הערך המוגן שבגדרה הוא שמירה על שלום הציבור ובטחונו. נפסק, כי עבירות הנשק הפכו זה מכבר למכת מדינה, וכי זמינותם ונגישותם של כלי נשק בלתי חוקיים מאפשרות שימוש תדיר בנשק ככלי לפתרון סכסוכים, לעיתים תוך ירי באזורי מגורים, וגביית קורבנות בגוף ובנפש [ע"פ 579/22 **מדינת ישראל נ' טחאינה** (13.6.2022)]. עבירות הנשק, ובכללן העבירות בהן הורשע הנאשם, מאיימות באופן ממשי על שלום הציבור ובטחונו, ובפסיקה ניכרת מגמת החמרה בענישה הנוהגת [ע"פ 1695/22 **מדינת ישראל נ' גנאים** (29.3.2022)], ובית המשפט העליון פסק כי יש להטיל ענישה מחמירה ומרתיעה לשם מיגור עבירות הנשק, והדברים נכונים עת עסקינן בעבירות של נשיאה והובלה של נשק, ובוודאי כאשר גם נעשה שימוש בנשק [ראו: ע"פ 6753/23 **נזאר נ' מדינת ישראל** (1.4.2024)].

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

14. האירוע שלפנינו הוא אירוע אכזרי, המבטא רוע ואטימות כלפי נפגעת העבירה, אחותו של נאשם 1, המבוגרת ממנו בשנתיים, תוך התעלמות מאנושיותה, מרצונותיה ומהאוטונומיה שלה, והתייחסות מבזה ומשפילה כלפיה, משל היתה רכוש המשפחה. כל אלו באו לידי ביטוי בנחישותו של נאשם 1 לפגוע ולחבול קשה בנפגעת, שכל "חטאה" היה שביקשה את קרבת משפחתה לאחר שנים רבות של נתק.

אין לקבל כל הסבר למעשה, בוודאי לא הסבר הנעוץ במונח "כבוד המשפחה". אין שום כבוד בפגיעה בגוף, בפגיעה בבטחון האישי ואף לא בפגיעה בכבודה של הנפגעת, נהפוך הוא: מעשיהם של

הנאשמים מבטאים חוסר כבוד וזילות לחיי אדם, פריקת כל רסן והעדר ציות לכללי ההתנהגות הבסיסיים ביותר בכל חברה מתוקנת. כבר נקבע כי **"עבירות על רקע 'כבוד המשפחה' מגלמות בתוכן למעשה חוסר כבוד במובנו השורשי ביותר"** [כב' השופט ג'ובראן בע"פ 4178/10 פרג' נ' מדינת ישראל (19.8.2013)]; וכן **"מה לא נכתב ומה לא נאמר על ביטוי אומלל זה? לא 'כבוד המשפחה' לפנינו, אלא 'חוסר כבוד במשפחה'. חוסר כבוד לאישה, חוסר כבוד לאוטונומיה של האדם וחוסר כבוד לערך החיים"** [כב' השופט עמית כתוארו אז בע"פ 3768/08 סלאמה נ' מדינת ישראל (7.11.2010)].

יתרה מכך, הנאשם הוא אדם עצמאי, תבוני ונושא באחריות אישית למעשיו, והוא אינו רשאי להסתתר מאחורי רצונותיהם או ציפיותיהם של בני משפחתו. אדרבא, היה עליו לשמש מגן לאחותו מפני חורשי רעתה.

הנפגעת התרגשה מאפשרות שיבתה לחיק משפחתה ועמלה ביחד עם בנות משפחתה הקרובות ביותר על הכנת ארוחת ערב משפחתית, גם עבור הנאשמים, כדי לחגוג את המאורע. אלא שכאשר יצאה החוצה מהמטבח, נורתה מאחור על ידי נאשם 1, שגם לאחר שפגע בידה הימנית, וגם לאחר שנפלה, המשיך לכוון אליה את האקדח. על אף שהנפגעת נמלטה בחזרה למטבח, ועל אף, שאמם של הנפגעת ונאשם 1 ביקשה מנאשם 1 **"אל תעשה זאת"** התעלם ממנה נאשם 1 והמשיך לדלוק אחר הנפגעת למטבח, שם ניסה שוב לירות ולפגוע בה, ורק בנס ובשל מעצור באקדח לא עלה הדבר בידו, אולם הוא המשיך לנסות לירות בה ושוב אמו תפסה בו וצעקה לעברו והתחננה בפניו שלא יעשה זאת ויניח לנפגעת, כשהיא מושכת אותו לכיוון חצר המתחם. גם לאחר שהנפגעת ברחת לכיוון בית אח אחר שלה במתחם, המשיך נאשם 1 לדלוק אחריה וניסה, פעם אחר פעם, לירות בה אך לא הצליח בשל מעצור בנשק. רק כאשר אמו צעקה לו כי פגע בליבה של הנפגעת וגרם למותה, נמלטו הנאשמים מהמקום. תיאור המעשים כעולה מכתב האישום ממחיש את הנחישות הרבה בה פעל נאשם 1 כדי לממש את כוונתו לחבול במתלוננת, ומלמד על עצמת אותה כוונה לגרום לנפגעת את החבלה החמורה.

מתיאור המעשים עולה כי **האירוע היה מתוכנן וכלל הצטיידות נאשם 1 באקדח**, והמתנתו לשעת כושר לפגוע בנפגעת, שעת כושר שהתגלתה כאמור עם שובה של הנפגעת לבית משפחתה והארוחה שתוכננה כדי לחגוג את שובה. הדברים עולים אף מסעיף 9 לכתב האישום מכך שנאשם 2 ידע מראש על זממו וכוונתו של נאשם 1 לגרום לנפגעת חבלה חמורה, והם עולים גם מהסברו של נאשם 1 לקצינת המבחן ביחס לתכנון האירוע, והיעתרותו לפניית משפחתו לפגוע בנפגעת. גם אם נאשם 1 קיבל לדבריו את האקדח ואת ההוראה לפגוע בנפגעת רק ביום האירוע (ונדגיש כי טענה זו לא הוכחה), עדיין מדובר באירוע מתוכנן, שהוא היה חלק מתכנונו.

חלקו היחסי של נאשם 1 באירוע היה דומיננטי ומכריע, והוא זה שבסופו של דבר אחז לבדו באקדח, ירה בנפגעת ורדף אחריה למטבח, לחצר ולבית אח נוסף במתחם, כדי להמשיך ולפגוע בה, והכל לעיני הנוכחים שהיו אותה שעה במתחם, וחרף תחנוניה של האם, שגם באמצעותם לא עלה בידה לעצור בעדו. לנאשם 1 היו אפשרויות רבות לחדול ממעשהו, אף לאחר הירי הראשון ופגיעתו בידה של הנפגעת, והוצבו בפניו תמרורי "עצור" רבים, בעיקר על ידי אמו, באופן פיזי ובצעקות, אולם רק עניין

טכני, שאינו בשליטתו - מעצור בנשק - מנע ממנו את הפגיעה הקשה בנפגעת, ולבסוף רק בשל העובדה שאמו אמרה לו בכזב כי הנפגעת מתה, חדל ממעשיו וברח יחד עם נאשם 2.

הנזק הפיזי שנגרם בפועל לנפגעת כללשבר בעצם הזרוע כתוצאה מהירי והיא היתה מאושפזת 4 ימים ונדרשה לניתוח ולקיבוע העצם בידה, ועד היום היא חווה קשיים תפקודיים. אולם דומה, שמעבר לנזק הפיזי, **הנזק הרב יותר לנפגעת הוא נזק נפשי**, הכולל פגיעה קשה בבטחונה האישי, בתפקודה בכלל מישורי חייה; ופגיעה קשה באמון במשפחתה ובסביבתה הקרובה, כפי שבא לידי ביטוי בתמונת הנזק הקשה העולה מתסקיר נפגעת העבירה, ובכלל זה העובדה שהנפגעת נותרה חסרת עוגן לבטחונה האישי, ומלווה אותה תחושה קשה של בדידות, עצב וכאב ותחושה של הפקרה ובגידה, לרבות מצד יתר בני משפחתה.

מעבר לנזקים שנגרמו בפועל, במעשי נאשם 1 גלום **פוטנציאל נזק רב ביותר**. בכוונתו לפגוע בנפגעת על מנת להטיל בה נכות או מום, או לגרום לה חבלה חמורה, בחר נאשם 1 בנשק חם, שיש בו כדי להגדיל את פוטנציאל הנזק לנפגעת ולסביבה, והוא ירה בה בנשק זה בפועל בתוך מתחם המגורים. בחירתו זו של נאשם 1 בנשק חם ושימוש בו לשם מימוש כוונתו, ונחישותו של נאשם 1 ורדיפתו אחר הנפגעת כדי להמשיך ולירות בה מלמדים כי פוטנציאל הנזק היה רב ביותר, ונאשם 1 אף יכול היה לגרום לתוצאה קשה הרבה יותר, לרבות תוצאה קטלנית, גם אם לא זו היתה כוונתו של נאשם 1 מלכתחילה. יתרה מכך, נאשם 1 התעלם במעשיו גם מנוכחותם של בני משפחה נוספים במקום ומהסכנה הרבה שנסקפה אף להם כתוצאה מהירי.

בעבירה זו, בוודאי בחלופה בה הורשע נאשם 1, עיקר החומרה נעוץ בסכנה הרבה שבמעשה שתכליתו לנסות לגרום לחבלה חמורה או למום או לנכות, גם אם ניסיון זה לא צלח. זהו ביטוי לחשיבות שראה המחוקק באמדתן הסכנה עצמה גם אם הנזק בפועל נמוך או אפילו לא התרחש, והכל כדי לנטרל את גורם המזל והמקרייות [ראו: ב. סנג'רו **ביקורת דיני העונשין הישראליים** 41 הוצ' נבו (2020)].

נציין כי העובדה שהאקדח שהוחזק על ידי נאשם 1 שלא ברישיון, לא אותר ולא הועבר לרשויות אכיפת החוק, מלמדת כי חומרת המעשה לא הופנמה וכי החרטה אינה מלאה, שכן האקדח עלול ליפול לידיים אחרות ולהביא לשימוש נוסף בו ולהרחבת מעגל הנזק לביטחון הציבור [השוו: ע"פ 4406/19 **מדינת ישראל נ' סובח** (5.11.2019)].

נאשם 1 היה **מודע היטב למעשיו**, ורדיפתו אחר הנפגעת וניסיונו שוב ושוב לתפעל את האקדח ולירות בה מלמדים על נחישותו הרבה לפגוע בה. כאמור, לא עזרו "תמרורי העצור" שהוצבו בפניו על ידי אמו, ולמרות **שהיה יכול בכל עת לחדול ממעשיו**, בוודאי לאחר הפגיעה הראשונה ולאחר שאמו אמרה לו לחדול, לא עשה כן, עד שאמו אמרה לו שהנפגעת מתה; כל זאת ללא כל התגרות מצד הנפגעת. מדובר על התנהגות שלא רק מצביעה על כוונתו של נאשם 1 לפגוע במתלוננת, אלא על **נחישות, היעדר רחמים**, ואטימת אזניים והכל על מנת לפגוע קשות בנפגעת מתוך סברה שגויה ופסולה כי בכך ישיב את כבוד המשפחה, ובלשונו בפני שירות המבחן - כדי "ללמד אותה לקח".

בכך, גם ניצל נאשם 1 את מעמדו כלפי הנפגעת, ואת שיבתה לחיק המשפחה באותו יום, מתוך רצון להתפייס עם משפחתה ואף עם נאשם 1, אחיה, כשהיא בטוחה שלא תיפגע.

יש קושי במתן משקל משמעותי לטענת ההגנה כי נאשם 1 לא היה הרוח החיה מאחורי האירוע וכי הושפע ו"נוצל" על ידי בני משפחתו, לצורך ביצוע מעשי העבירה. אכן, גם נפגעת העבירה תיארה בתסקיר כי היא הגיעה למתחם לאחר שמשפחתה ביקשה ממנה לשוב, וכי ידעה שיחס משפחתה אליה שלילי אך קיוותה לשינוי ביחס אליה ועל כן שבה כדי לחדש את הקשר המשפחתי, ולא רק עם נאשם 1. נאשם 1 ציין בפני קצינת המבחן את הלחץ שהופעל עליו ואת הדרך בה הגיע האקדח לרשותו, אולם מדובר בנסיבות הטעונות הוכחה [סעיף 40(ג) לחוק], ובוודאי לגבי עצמת השפעתה של המשפחה עליו והיעדר יכולת לכאורה של נאשם 1 לסרב. בכתב האישום המתוקן בו הודה נאשם 1 לא צוין כיצד הגיע האקדח לידי, ואין אינדיקציה לאופן השפעת המשפחה עליו, כפי שאכן תואר בתסקיר ונטען על ידי סנגורו בטיעונו לעונש. העובדה שנאשם 1 גילה נחישות במהלך האירוע, בוודאי לאחר שפגע כבר בנפגעת, מלמדת כי ללא קשר לרצון בני משפחתו, היה לו דחף פנימי משל עצמו לפגוע קשה בנפגעת.

15. ב"כ נאשם 1 טען כי יש לראות בחלופה שבסעיף 329(א)(2) כחלופה חמורה פחות מזו שבסעיף 329(א)(1) לחוק, בשל הגדרתה כ"ניסיון" בלבד. איננו מקבלים טענה זו.

עיקר החומרה שבעבירה לפי סעיף 329 לא נעוץ בתוצאה שהתרחשה בפועל, אלא בכוונה שמאחורי המעשה ובסכנה להתממשותה, וזאת ניתן ללמוד מנוסחו של סעיף 329(א) לחוק העונשין, שעניינו רכיב התנהגותי ויסוד נפשי בציוד: **"העושה אחת מאלה בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה... מנסה שלא כדין לפגוע באדם... בנשק מסוכן..."** בהתאם לכך, נפסק כי **"סעיף 329(א)(2) לחוק קובע בעצמו כי עצם הניסיון לפגוע באדם באמצעים המצוינים בסעיף מהווה עבירה מושלמת. זאת, ללא צורך בתוצאת פגיעה או בנזק. העונש המירבי בגין עצם ניסיון זה הוא 20 שנה - בדומה ליתר הסעיפים הקטנים של הוראת סעיף 329(א) לחוק. משכך, העובדה שהמעשה האסור הוא עצם הניסיון אינה כשלעצמה שיקול מחייב לקולה."** [ע"פ 7528/13 אלאטראש נ' מדינת ישראל (26.5.2014); וראו גם ע"פ 780/16 אבו דאהש שושה נ' מדינת ישראל (20.2.2017)].

זאת ועוד: במקרה שלפנינו ישנו שילוב של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות בעצם הירי שפגע בידה של הנפגעת והחבלה שנגרמה לה בפועל בשל כך, ביחד עם הכוונה לגרום לנפגעת חבלה חמורה או מום או נכות, באמצעות ניסיון לירות בה שוב ושוב, וכאמור נחישותו הרבה של נאשם 1 מעידה על עצמת כוונתו לחבול במתלוננת.

במכלול נסיבות אלו, עצמת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה וכך גם מידת אשמו של נאשם 1.

מדיניות הענישה הנוהגת

16. מדיניות הענישה הכללית בעבירות אלימות, בוודאי בעבירות המבוצעות תוך שימוש בנשק, היא מדיניות מחמירה, והבכורה ניתנת לשיקולי ההרתעה והגמול. עם זאת, וגם בעבירות חמורות כפי העבירות שלפנינו, ברי כי קשת הענישה רחבה ותלויה בנסיבות כל מקרה ומקרה, ובכלל זה תלוי הדבר בין היתר בעצמת האלימות, בחבלות בפועל ובכוח, בעצמת הסכנה לקורבן ולסביבה, בסוג הנשק בו

נעשה שימוש, בהיקף המשתתפים ולא פחות חשוב בהקשר לעבירה לפי סעיף 329 לחוק - בבחינת עצמת הכוונה לפגוע. משכך, ומטבע הדברים, יש קושי למצוא בפסיקה מקרים שנסיבותיהם זהות.

הצדדים הפנו אותנו למספר רב של פסקי דין, כל אחד לפי נקודת מבטו. עיינו בפסיקה הרבה, ולא מצאנו מקרים הדומים מאוד בנסיבותיהם למקרה שלפנינו. משכך, נסקור להלן פסיקה, שהוגשה ואחרת, ואשר ניתנת לאבחון לענייננו, לכאן ולכאן:

בע"פ 4697/11 מדינת ישראל נ' אלצאנע (24.3.2013), אליו הפנתה המאשימה, המשיב (בעל עבר פלילי) הורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק שלא כדין. על רקע סכסוך בין המשיב לאחותו, ובמהלך מסיבה שנערכה בבית המשפחה, המשיב הצטייד באקדח, נכנס אל חצר המתחם וירה בגבה של אחותו שהחזיקה תינוקת ביד, 2 כדורים שפגעו בחלקו השמאלי העליון של הגב והיא התמוטטה, נותחה ואושפזה בטיפול נמרץ כשהיא מונשמת ומורדמת, ובמהלך האשפוז נותחה ונכרתו מגופה הטחול, וחלקים מהמעיים הגס והדק שלה ואף נמצאו חורים בקיבתה ובמעיה. בנוסף נגרם לה שבר מרוסק באחת מחוליות עמוד השדרה. בית המשפט המחוזי גזר על המשיב עונש של 8 שנות מאסר ועונשים נלווים. בית המשפט העליון קרא לערכאות הדיוניות להעלות את רף הענישה בקבעו כי -

"תרומתו של בית המשפט למאמץ שנועד למגר התופעה צריכה לקבל ביטוי ברמת הענישה הנקוטה. נוכח פסקי הדין שהוצגו בפני הערכאה הדיונית ובפנינו אנו חוששים כי ברמת הענישה הנהוגה כיום אין די, וספק אם רכיב ההרתעה זכה בה למענה הולם. מקובלת עלינו עמדת המדינה כי העונש הראוי במקרים מסוג זה צריך להיות חמור מזה שהושת במקרה שבפנינו וראוי בנסיבות המתאימות שיהיה בן שתי ספרות. אנו מצפים כי רמת הענישה אותה אנו מכתבים תיושם בפועל על ידי הערכאות קמא." [הדגשה שלנו - א.ב.ג.]

בשל אי מיצוי הדין העמיד בית המשפט העליון את עונשו של המשיב על 9 שנות מאסר בפועל לצד יתרה ענישה הנלווית.

בע"פ 3242/12 אלמוני נ' מדינת ישראל (16.6.2014), אליו הפנתה המאשימה, נדון מערער ללא עבר פלילי, שהורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה וכן בעבירות של הדחה בחקירה וחטיפה, ובאישומים נוספים של איומים וניסיון לקשירת קשר. הרקע הוא רצונה של המתלוננת להיפרד מהמערער שהיה בן זוגה, ובאירוע העיקרי הוא ביקש ממנה להתלוות עמו לרכבו, הסיע אותה למקום מבודד ושם שלף סכין ודקר אותה 18 דקירות בידיה, בבטנה ובמפשעתה, ולאחר מכן הזמין אמבולנס וניסה ליצור מצג כאילו נדקרה על ידי אחר והוא הגיע להצילה. בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער לעונש כולל של 13 שנות מאסר. בית המשפט העליון הותיר את העונש על כנו תוך ציון כי מדובר בנסיבות חמורות במיוחד.

בת"פ (חי') 12122-04-13 מדינת ישראל נ' יונס (14.1.2015), אליו הפנתה המאשימה, נדון נאשם

שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, החזקת ונשיאת נשק ותחמושת, והפרת הוראה חוקית. על רקע כעסו של הנאשם על כך שהמתלונן, שהוא בן דודו, צפוי להעיד נגדו, הוא הגיע לביתו של המתלונן וירה בו 4 כדורים מאקדח, לעבר פלג גופו התחתון. למתלונן נגרמו חבלות חמורות ברגליו ובידו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין 9 ל- 13 שנות מאסר וגזר את עונשו של הנאשם ל- 11 שנות מאסר בפועל, במצטבר לעונש מאסר בן 30 חודשים שאותו נשא בגין עבירת שוד וענישה נלווית כוללת פיצוי למתלונן. בית המשפט העליון ציין כי העונש נוטה לחומרה ובשים לב גם לצבירת העונשים ולתשלום הפיצויים הפחית את העונש בגין הליך זה לעונש מאסר של 9 שנים ו-4 חודשים, במצטבר לעונש המאסר שאותו כבר ריצה הנאשם [ע"פ 1186/15 יונס נ' מדינת ישראל (23.11.2016)].

בע"פ 562/22 יחיא נ' מדינת ישראל (26.12.2022), אליו הפנתה ההגנה, נדון מערער כבן 60 שהורשע (לאחר ניהול הוכחות) בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, החזקה ונשיאת נשק ושיבוש מהלכי משפט. על רקע תאונה שאירעה לבנו של המערער ולאחר ויכוח בין המערער ובנו למעורבים בתאונה, הצטייד המערער באקדח ותחמושת מתאימה ונסע למקום בו נכחו המעורבים. המערער יצא מרכבו ולאחר שהמתלונן התקרב אליו הוא שלף את הנשק, כיוונו לעברו וירה מספר יריות ופגע בו באגן ובשק האשכים שלו. מעורב אחר שראה את המתרחש, החל להתקרב אל המערער ואז גם לעברו ירה המערער ופגע ברגלו השמאלית. שניהם נזקקו לטיפול רפואי וסבלו מפגיעות משמעותיות. בית המשפט המחוזי קבע כי האירוע היה ספונטני ולא נשללה האפשרות שהנפגעים הגיעו למקום אף הם מצויידיים בסכינים, קלשון וחפצים נוספים, ובשים לב לכך קבע מתחם עונש הולם הנע בין 6 ל- 10 שנות מאסר וגזר את דינו של המערער לעונש של 7 שנות מאסר. בית המשפט העליון קבע כי יש להציב את עונשו של המערער בתחתית המתחם שנקבע בהתחשב בנסיבותיו האישיות של המערער ובחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות בהן הורשע, והפחית העונש לשש שנות מאסר בפועל ויתר רכיבי ענישה.

בע"פ 780/16 אבו דאהש שושה נ' מדינת ישראל (20.2.2017), אליו הפנתה ההגנה, נדון מערער שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2), הובלה ונשיאת נשק וחבלה במזיד. הנסיבות כללו אירוע ירי קודם שבצעו אחיו של המתלונן לעבר המערער ומשפחתו ופצעו את אביו ואחיו. בעקבות כך ירה המערער לעבר המתלונן, בזמן שירד מרכבו עם אשתו וילדיו הקטנים, שבעה כדורים לפחות ממרחק קצר והמתלונן ומשפחתו התחבאו מאחורי הרכב במטרה לברוח מהקליעים, והאירוע הסתיים ללא פגיעה בגוף. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין 4 ל- 7 שנות מאסר וגזר את דינו של המערער לעונש של 5 שנות מאסר וענישה נלווית, ובית המשפט העליון לא התערב בעונש זה.

בע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח ואח' וערעורים שכנגד (5.11.2019), אשר הוגש על ידי ההגנה, הורשעו שלושה נאשמים בעבירות של גרימת חבלה בנסיבות מחמירות ונשיאת נשק, ללא העבירה החמורה יותר של חבלה בכוונה מחמירה, וזאת לאחר שבעקבות סכסוך בין משפחות, הצטיידו שניים מהם יחד עם אדם נוסף בשני אקדחים, נסעו אחר אחד מבני המשפחה האחרת לפתח ביתו וכשירד מהרכב, פתחו לעברו באש אקדחים, נסעו, חזרו שוב וירו וכך גם בפעם שלישית ואפילו פעם רביעית. אחד הקליעים פגע בבטנו של הקורבן והוא נזקק לניתוח. באותה עת ובמקום אחר ירה

המשיב השלישי בברכו של אדם נוסף ופגע בו ואף הוא נזקק לטיפול רפואי. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין 3.5 ל- 7 שנות מאסר למשיבים 1 ו- 2 ומתחם של 4-2 שנות מאסר למשיב 3, וגזר על המשיבים עונשי מאסר של 42, 50 ו- 24 חודשים בהתאמה. בבית המשפט העליון דחה את ערעור המשיבים על חומרת העונש וקיבל את ערעור המדינה על קולת העונש בקבעו כי יש להעלות את רף הענישה, ויש לתת משקל נמוך לסולחה בין בני המשפחות, בוודאי כאשר האקדחים לא נמסרו לידי רשויות החוק, ומכאן ניתן להסיק, כי אין בהודאת המשיבים ביטוי לחרטה כנה על מעשיהם משפגיעתם בבטחון הציבור נמשכת; אולם בשים לב כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, גזר על המשיב 1 עונש של 6 שנות מאסר, על המשיב 2 עונש של 5 שנות מאסר ועל המשיב 3 עונש של 3.5 שנות מאסר בפועל.

בע"פ 6459/17 מדינת ישראל נ' קדושים ואח' וערעורים שכנגד (27.2.2018), אליו הפנתה ההגנה, נדון עניינם של משיבים שקשרו קשר לפגוע ולגרום חבלה חמורה למתלונן, הצטיידו באקדח ואופנוע, הגיעו למקום שהייתו של המתלונן ומהאופנוע ירה אחד מהם במתלונן קליע אחד שחדר לחזהו וגרם לו לחבלות ממשיות בחלקי גוף שונים. לאחר מכן נמלטו ואף פנו לאדם שלישי שסייע להם להחביא את האופנוע והציוד. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה וקבע כי נסיבות המקרה מצדיקות תקרה של מתחם העונש ההולם אשר לא תפחת מ- 10 שנות מאסר בפועל. בסופו של דבר, ומשאינן דרכה של ערכאת הערעור למצות מלוא חומרת הדין בערעור על קולת העונש, הוחמר עונשם של המשיבים ל- 8 שנות מאסר ולגבי המשיב 2 גם הופעל עונש מאסר מותנה במצטבר.

בע"פ 8721/14 אבו לבן נ' מדינת ישראל (28.9.2016), אליו הפנתה ההגנה, נדון מערער (בעל עבר פלילי) שהורשע בשני אישומים: באישום הראשון הוא הורשע בעבירות של אימים ותקיפת בת זוג, ובאישום השני בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה. האישום הראשון כלל תקיפת ארוסתו של המערער שגרמה לה לחבלה. באישום השני שהרקע לו ביטול האירוסין ע"י בת זוגו לשעבר בעקבות האירוע הראשון, הצטייד המערער באקדח, הגיע לבית משפחה של ארוסתו ממנו יצאו שלושה מאחיה ובן דודה, והמערער ירה לעברם ופצע את בן הדוד ברגלו ושכנה נוספת שעברה במקרה, בגבה. בית המשפט המחוזי קבע לגבי האישום הראשון מתחם שבין מספר חודשי מאסר בפועל ועד 12 חודשי מאסר, ולגבי האישום השני שעניינו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה נקבע מתחם עונש הולם שבין 6 ל- 10 שנות מאסר בפועל; ובשים לב לעברו המכביד גזר את דינו של המערער לעונש של 9.5 שנות מאסר בפועל לצד עונשים נלווים שכללו פיצויים למתלוננים. הערעור נדחה תוך שנקבע, כי העונש שנגזר על המערער אינו חורג מהענישה במקרים של הרשעה בחבלה בכוונה מחמירה.

לא מצאנו לתת משקל למקרים נוספים שאליהם הפנתה ההגנה, ואשר עניינם גם קיומו של סכסוך אלים קודם ואירועים הדדים, ושם נקבעו עונשים בטווחים של 4-7 שנות מאסר [כגון ע"פ 2847/16 ראשיד נ' מדינת ישראל (9.3.2017); ע"פ 4344/18 ג'אבר נ' מדינת ישראל (16.8.2019); ע"פ 6843/14 רוחי נ' מדינת ישראל (8.6.2016); ע"פ 8416/20 עייאט נ' מדינת ישראל (2.9.2021)], ואף לא מקרים חמורים שבהם נעשה שימוש בנשק קר [כגון תפ"ח (נצ') 860-05-22 מדינת ישראל נ' הייב (1.4.2024), שאינו חלוט].

אשר למדיניות הענישה הנוהגת בהתייחס לעבירה של נשיאה בלתי חוקית של נשק חם, נפנה לע"פ 5602/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (14.9.2022) שם נפסק כי "**מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריח**".

17. ליבת העבירה בסעיף 329 לחוק היא הכוונה עצמה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה. עבירה זו משקפת את רצונו של המחוקק להתמודד עם הרוע עצמו, ועם הכוונה להזיק ולהרע. זו מהות חומרתה של העבירה ולא בהכרח חומרת הפגיעה עצמה, שהיא לא אחת תוצאה מקרית של המעשה ויישום הכוונה.

מניתוח הפסיקה שהוצגה לנו ופורטה לעיל עולה, כי המקרים בהם נקבעו מתחמי ענישה חמורים כוללים חבלות חמורות או ריבוי של מקרים וקורבנות. אמנם במרבית המקרים שנסקרו לעיל חומרת החבלה הפיזית שנגרמה בפועל לנפגעי העבירה גבוהה משמעותית מהחבלה שנגרמה לנפגעת העבירה במקרה שלפנינו; אולם, החומרה הרבה שבמקרה שלפנינו נמדדת לא רק בחבלה שנגרמה בפועל כתוצאה מהירי שבעטיו יוחסה לנאשם 1 עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות, אלא בעיקר בעצמת הכוונה של נאשם 1 לפגוע במתלוננת ולגרום לה חבלה חמורה, ובסיכון הפוטנציאלי.

הנסיבות החמורות בענייננו, המלמדות על הכוונה לפגוע, באו לידי ביטוי בתכנון המוקדם, בניצול האמון שנתנה הנפגעת במשפחה, שהציעה לה לחזור לביתה, כשהנפגעת הגיעה מתוך תקווה לחזור לחיק המשפחה; בהצטיידות מראש באקדח כנשק חם למימוש הכוונה, בירי על הנפגעת מאחור, ברדיפתו של נאשם 1 אחרי הנפגעת בנחישות תוך ניסיון שוב ושוב לירות בה, תוך אטימת הלב והעיניים לראות את הסכנה לנפגעת וליתר בני המשפחה שבמתחם ותוך אטימת האזניים וההתעלמות מתחינותיה של האם לעצור, כשרק סדרת מעצורים בנשק והנחתו של הנאשם כי הנפגעת כבר מתה, גרמו לו להפסיק את מסע הרדיפה ולהימלט מהמקום. ככל שעצמת הכוונה במקרה שלפנינו גבוהה, כך הפגיעה בערך המוגן וחומרתה של העבירה גבוהות.

זאת ועוד, הנזק לא נמדד רק בחבלה הפיזית, כשבענייננו רק במזל לא נגרם נזק חמור יותר, אלא גם בנזק הנפשי הנרחב שנגרם לנפגעת ואשר בא לידי ביטוי בתסקיר נפגעת העבירה.

על רקע האמור, והגם שלא נעלמו מעינינו פסקי הדין שהוגשו על ידי ההגנה, יש להדגיש, כי מדיניות הפסיקה הנוהגת היא רק שיקול אחד בקביעת מתחם העונש ההולם. יתרה מכך, מהדהדת קריאתו של בית המשפט בעליון בע"פ 4697/11 **מדינת ישראל נ' אלצאנע** הנ"ל, לפיה לא רק שנדרש להעלות את רף הענישה, אלא כי ציפיותו שהענישה שהכתיב (של עונש בן שתי ספרות) תיושם בפועל על ידי הערכאה הדיונית. פסק דין זה אמנם ניתן לפני 11 שנים אך כוחו יפה בוודאי גם היום.

קביעת מתחם העונש ההולם בענייניו של נאשם 1

18. בתי המשפט פסקו שוב ושוב כי על בית המשפט לתת ידו למאבק בשימוש בנשק חם לצורך פתרון סכסוכים. קל וחומר לגבי מצבים בהם נעשה שימוש בנשק חם כדי לפתור מחלוקות בתוך המשפחה,

כפי ענייננו, כאשר כל "חטאה" של הנפגעת שהסכימה לשוב לחיק משפחתה בציפייה כי זו תקבל אותה סוף סוף.

איננו מקבלים את טענת הסנגור ביחס להלימת עונשו של נאשם 1 לעונש המוסכם בענייניו של נאשם 2. הגישה האינדיבידואלית בענישה דורשת לבחון את מעשה העבירה הקונקרטי, ולתת את הדעת לשוני שבין הנאשמים, אשר נובע מסוג העבירה המיוחס לכל אחד מהנאשמים ומחלקו של כל נאשם במסכת העבריינית [השוו: ע"פ 6383/21 קריף נ' מדינת ישראל (13.02.2022)]. גם במקרה שלפנינו, מדובר במעשים אחרים שביצעו כל אחד מהנאשמים באירוע, כעולה מכתב האישום המתוקן, כאשר ביחס לנאשם 1, חלקו של נאשם 2 התמצה בכך שלא עשה די כדי למנוע את מעשיו של נאשם 1.

בשים לב לעצמת הפגיעה בערכים המוגנים ולמכלול הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובשים לב למדיניות הפסיקה הנוהגת אליה התייחסנו לעיל, אנו קובעים את מתחם העונש ההולם בענייניו של נאשם 1 כמתחם שינוע בין 8 ל-12 שנות מאסר בפועל, וזאת לצד ענישה נלווית של מאסר על תנאי ופיצוי.

גזירת דינו של נאשם 1 בתוך המתחם

19. נאשם 1 צעיר כבן 27.5 שנים כיום, ובמועד האירוע היה כבן 25. אין לו עבר פלילי. הוא אמנם לא הודה בתחילת ההליך, אולם נטל אחריות מלאה על מעשיו והודה בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן בטרם העידה נפגעת העבירה. נטילת האחריות בענייניו היא משמעותית, בוודאי בשים לב לכך שנפגעת העבירה עצמה מבקשת עוגן ותחושה של הכרת משפחתה בפגיעה בה. נאשם 1 פנה במכתבים לנפגעת העבירה ולבית המשפט. איננו יודעים מה כתב לנפגעת העבירה אך כפי שפורט לעיל, במכתבו אלינו [נ/2] ביקש את סליחתה של הנפגעת כשהוא מבטא מודעות לכך שאכזב אותה, מכיר בטעותו והתחייב לעשות את הנדרש לשם צמצום נזקי מעשיו על ידי תשלום הפיצוי, כמו גם רצונו לחזור למוטב. מדובר באינדיקציות לקיומן של חרטה בלב נאשם 1 והכרה בצורך בהליך טיפולי, שבו החל נאשם 1 בין כתלי הכלא וברצונו להמשיך בו.

מן הצד האחר, מהתסקיר בענייניו עולה כי הוא מתקשה לעמוד בפני דרישות משפחתו וכי קיים עדיין סיכון לשימוש באלימות במצבי לחץ והצורך לעמוד בציפיות המשפחה. נתון זה מצריך שקילת שיקולי הרתעה ליחיד, מעבר לשיקולי ההרתעה הכלליים, ומכאן גם המלצת שירות המבחן להשית על נאשם 1 ענישה מוחשית ומרתיעה.

בשים לב לנסיבות אלה שאינן קשורות בביצוע העבירה, אנו סבורים שיש לגזור את דינו של הנאשם לעונש בחלק הנמוך של מתחם העונש ההולם, אם כי לא בתחתיתו ממש.

גזירת דינו של נאשם 2 - כיבוד הסדר הטעון בענייניו

20. כאמור, בענייניו של נאשם 2 הגיעו הצדדים להסדר טעון ועתרו במשותף להשית עליו, בגין הרשעתו בעבירה של אי מניעת פשע, עונש מאסר של 9 חודשים שירוצו בעבודות שירות ככל שימצא

מתאים לכך, וזאת לצד עונש מאסר על תנאי ופיצוי מוסכם בסך 2,000 ₪.

ככלל, בית-המשפט יראה לקיים את הסדר הטיעון בשל הטעמים הקשורים בחשיבותם ובמעמדם של הסדרי הטיעון, וזאת ככל שהעונש סביר וככל שהשיקולים לעריכתו ענייניים, כאשר חזקה שהמאשימה שקלה את שיקוליה כדבעי [ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002)].

כעולה מכתב האישום המתוקן, חלקו של נאשם 2 באירוע מצומצם יחסית ומתבטא בכך שידע שנאשם 1 זומם לחבול במתלוננת חבלה בכוונה מחמירה, ולמרות שנכח במקום לא נקט כל אמצעים סבירים למנוע מנאשם 1 לבצע את זממו כאמור. המאשימה ציינה כי הגיעה להסדר בעניינו של נאשם 2 גם בשים לב לתשתית הראייתית בעניינו, כמו גם נטילת האחריות על ידו והחסכון בזמן השיפוטי.

הערך המוגן בעבירה של אי מניעת פשע הינו הרצון למנוע אדישות של הזולת לפשעים שנעשים בידי אחרים. הציווי החברתי למנוע סכנה לערכים המוגנים המשמעותיים, כחיי אדם, מצדיק גם הטלת אחריות וחובה על האזרח לעשות מעשה למניעת פשע חמור, כאשר התועלת החברתית היא שמירה על תחושת הבטחון [מ. גור אריה, "חובה פלילית למנוע פשע אימתי מוצדקת", **מחקרי משפט יז(2)**, 368, 355 (התשס"ב); ראו גם ע"פ 5204/07 אבוסמור נ' מדינת ישראל (3.9.2007)]. על כן, ככל שהנזק מביצועה של העבירה רב יותר, מתבקשת התערבות הזולת, כמובן עד גבול של סיכון עצמי, שיכול להיחשב כנקיטת פעולה שאינה סבירה [ראו ע"פ 5544/13 פלוני נ' מדינת ישראל (6.1.2014)].

אין להקל ראש בחלקו של נאשם 2 ובוודאי שלא בנסיבות העבירה דנן. הגעתה של נפגעת העבירה למתחם המשפחה היתה תוך אמון בבני משפחתה ובכנות פנייתם אליה כי תשוב, וכיוון שהניחה כי לא יאונה לה כל רע. הפגיעה הקשה בה נובעת מניפוץ האמון שלה לא רק בנאשם 1 אלא גם בבני משפחתה האחרים, והדברים בוודאי נכונים ביחס למי שידע כי נאשם 1 זומם לפגוע בנפגעת ולא עשה דבר להגן עליה.

מהתסקיר בעניינו של נאשם 2 עולה כי בשל היותו צעיר מנאשם 1 הוא חשש ולא היו לו את הכלים להתערב. עניין זה לא הועמד לבירור עובדתי אולם כאמור, זהו שיקול של התביעה בהערכת ראיותיה.

בשים לב לעצמת הפגיעה בערכים המוגנים מחד, ושיקולי התביעה בהגעתה להסדר, ובכללם העובדה שנאשם 2 הינו צעיר ללא עבר פלילי והוא נטל אחריות למעשיו, לא מצאנו כל מקום להתערב בהסדר הטיעון בעניינו ואנו מאמצים אותו, בוודאי לאחר שנאשם 2 נמצא כשיר לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות.

סוף דבר

21. אשר על כן, אנו גוזרים על הנאשמים את העונשים הבאים, כל אחד לפי חלקו:

לנאשם 1:

9 שנות מאסר בפועל. המאסר יימנה מיום מעצרו של הנאשם 18.10.2022.

עמוד 20

12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור במשך 3 שנים ממועד שחרורו ממאסר כל עבירת אלימות מסוג פשע, או עבירת נשק כלשהי.

פיצוי לנפגעת העבירה, בסך 80,000 ₪. הפיצוי ישולם באמצעות העברת הסך שהופקד בתיק בית המשפט, לרבות בתיק המעצר (סך כולל של 30,000 ₪), והיתרה תשולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.2.2025 ובכל 1 לחודש שלאחריו, ואם לא ישולם אחד התשלומים במועד, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

לנאשם 2:

9 חודשי מאסר, אשר ירצו בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות הדעת שהוגשה לתיק ביום 6.1.2025.

מובהר לנאשם 2 שאם לא יקפיד על הוראות הממונה ועל תנאי עבודות השירות, ניתן יהיה להפקיע את עונשו והוא יידרש לרצות את יתרת המאסר מאחורי סורג ובריח.

נאשם 2 יתייצב לריצוי עונשו ביום 2.3.2025 בשעה 08:00, או במועד אחר שייקבע ע"י הממונה על עבודות השירות, במשרדי הממונה על עבודות השירות.

6 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירה בה הורשע או כל עבירת אלימות.

פיצוי לנפגעת העבירה, בסך 2,000 ₪. הפיצוי ישולם מתוך ההפקדה שהפקיד נאשם 2 בתיק בית המשפט.

המאשימה תוודא פרטי נפגעת העבירה בתיק בית המשפט.

אנו מוצאים לנכון להפנות את שב"ס לבקשתו של נאשם 1 להמשיך בהליך הטיפול בו החל.

המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ז' טבת תשפ"ה, 07 ינואר 2025, במעמד הצדדים.

פאני גילת כהן, שופטת

איתי ברסלר-גונן
שופט

גילת שלו, שופטת -
אב"ד